

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۶/۰۲/۲۴

پوهاند نصرالله ستانکزی

سیر کرونولوژیک در روابط سیاسی افغانستان و پاکستان

(قسمت ۱۰)

سال ۱۳۵۰ خورشیدی / ۱۹۷۱ و ۱۹۷۲ میلادی:

نصرالله ستانکزی

- ۱۲ سرطان / ۳ جولای: هیات عالی رتبه بانک ملی افغان برای مذاکره در مورد سقوط ارزش کدرا پاکستانی که پس از بحران اقتصادی و جنگ بنگال بروز کرده، عازم پاکستان شد.

- ۱۷ سرطان / ۸ جولای: دکتور محمد ظاهر صدراعظم حین ارایه خط مشی حکومت اش در مورد پشتونستان چنین گفت: تعقیب مسله پشتونستان بر مبنای تصامیم لویه جرگه های افغانستان از جمله اهداف مهم این حکومت بشمار می آید تا اینکه آن برادران ما که باشندگان سرزمین پشتونستان هستند و از حق تعیین سرنوشت شان محروم اند بر اساس موازین بین المللی حق تعیین سر نوشت شان را بدست آورند.

- ۹ سنبله / ۳۱ اگست: از روز ملی پشتونستان در سراسر مملکت تجلیل به عمل آمد.

- ۲۰ سنبله / ۱۱ سپتامبر: در اعلامیه مشترک که در ختم سفر محد ظاهر پادشاه افغانستان به اتحاد شوروی آمده است: «طرفین در باره وضع خطیرایکه در نیم قاره هند و پاکستان در نتیجه حوادث پاکستان شرقی (بنگله دیش کنونی) که منجر به ورود میلیون ها پناهگزين از پاکستان به هند گردیده تبادل نظر نمودند، هر دو جانب اظهار امید نمودند به زودی شرایطی در پاکستان شرقی میسر گردد که در ساحه آن مهاجرین پاکستانی بتوانند با اطمینان خاطر بیدار شان بر گردند.»

- ۱ عقرب / ۲۳ اکتوبر: محمد موسی شفیق وزیر امور خارجه افغانستان در بیست و ششمین اجلاس سالانه ملل متحد، در قسمت از بیانیه اش در مورد اوضاع پاکستان شرقی (بنگله دیش کنونی) چنین گفت: جنگ ملکی در هر کشوری که واقع شود موجب تباهی دردناک می شود، افغانستان در حالیکه مشاهده می کند این جنگ ملکی در کشوری واقع می شود که با آن علایق برادرانه و همدردی عمیق دارد چنان همدردی که با وجود اختلاف سیاسی با حکومت پاکستان در موضوع پشتونستان واقعیت دارد. اگر کشیدگی بین هند و پاکستان از میان نرود جای انرا جریان عادی شدن روابط نگیرد همه قاره آسیا در نتیجه حالات کنونی آسیب خواهد دید.

- ۷ قوس / ۱۸ نوامبر: حکومت پاکستان تمام فعالیت های حزب عوامی ملی آن کشور به رهبری خان عبدالولی خان را ممنوع اعلان نمود.

- ۸ قوس / ۲۹ نوامبر: محمد موسی شفیق وزیر خارجه افغانستان در حالیکه دکتور محمد ظاهر صدراعظم و دکتور صمد حامد معاون صدارت حضور داشتند به اعلیحضرت محمد ظاهر شاه، وضعیت پاکستان شرقی (بنگله دیش کنونی) را توضیح داد.

هم چنان بنا بر هدایت حکومت سفرای افغانستان در اسلام آباد و دهلی هریک علی احمد پوپل و عبدالحکیم طیبی جهت توضیح اوضاع به کابل خواسته شدند.

به همین گونه سفیر پاکستان در کابل به وزارت خارجه اظهار شده و از وی در باره مقاصد و حدود تطبیق اعلامیه حکومت آن کشور تا انجاییکه به حقوق مردم پشتونستان و به زعمای ملی آن تعلق دارد توضیحات خواسته شد.

۱۷ قوس / ۸ دسامبر: دکتور محمد ظاهر صدراعظم افغانستان در جلسات ولسی جرگه و مشرانو جرگه اظهار داشت: اخبار وارده می رساند که توسعه ساحه جنگ در ناحیه پنجاب به خاک پشتونستان نیز سرایت نموده چنانکه در میدان هوایی پیشاور نیز بمباردمان صورت گرفت. مردم افغانستان در این زمینه بطور خاصی اندیشه داشته قطع فوری عملیات جنگی را در پشتونستان تقاضا می نمایند.

د پانو شمیره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په خیر و لولئ

۱۸ قوس / ۹ دسامبر : وزارت امور خارجه افغانستان راجع به بمبارد طیارات هندی بر خاک پشتونستان اظهار نگرانی کرد .

نطاق وزارت امور خارجه اظهار داشت بمبارد های مکرر طیارات هندی در نقاط مختلف پشتونستان باعث نگرانی شدید حکومت و مردم افغانستان می باشد . و این موضوع به شاغلی مهتا سفیر کبیر هند در کابل ابلاغ شده است .

- ۱ جدی / ۲۲ دسامبر : ذوالفقار علی بوتو که جدیداً پس از شکست پاکستان در بنگال ریس جمهور آن کشور گردید ، در اسلام اباد با علی احمد پوپل سفیر افغانستان ملاقات نمود .

- ۱۵ جدی / ۴ جنوری ۱۹۷۲ میلادی : دکتور عبدالظاهر صدراعظم افغانستان در پاسخ سوال خبرنگار آژانس باخترا گفت : تصمیم ذوالفقار علی بوتو را در باره آزاد ساختن بلاقید و شرط شیخ مجیب الرحمن (رهبر پاکستان شرقی) را یک اقدام نیک دانست .

- ۲۱ جدی / ۱۱ جنوری : ذوالفقار علی بوتو ریس جمهور پاکستان جهت امتنان از موقف پادشاه و مردم افغانستان در قبال موضوع جنگ بنگله دیش به کابل آمده و مردم افغانستان را جوان مرد خواند و گفت من احساس می کنم که افغانستان در مورد پشتون های پاکستان نگرانی دارند و می خواهد که آنها خوشبخت باشند . من به شما اطمینان میدهم که علاقمندی ما در این مورد عمیق است .

- ۲۵ دلو / ۱۵ فروری : حکومت افغانستان بنگله دیش را به عنوان کشور مستقل به رسمیت شناخت .

- ۲۴ حوت / ۱۴ مارچ : دکتور عبدالظاهر صدراعظم کشور به وزارت اطلاعات و کلتور وظیفه سپرد تا از طریق نشرات کشور بر جوانب تاریخی ، کلتوری و حقوقی پشتونستان روشنی انداخته شود .

سال ۱۳۵۱ خورشیدی / ۱۹۷۲ و ۱۹۷۳ میلادی

- ۸ حمل / ۲۸ مارچ : هیات ناشران پشتونستان محکوم اعلان نمودند که فروش کتب درسی چاپ پنجاب ممنوع می باشد .

- ۳ ثور / ۲۳ اپریل : محمد موسی شفیق وزیر خارجه افغانستان در ضمن سفر رسمی در بیجنگ پایتخت چین اظهار داشت : مردم و حکومت افغانستان آرزو دارند موضوع پشتونستان به اساس حق تعیین سرنوشت مردم مطابق عدالت بین المللی حل و فصل شود .

- ۲۴ ثور / ۱۴ می : نصرت علی بوتو خانم ریس جمهور پاکستان ضمن سفر به افغانستان با اعلیحضرت محمد ظاهر شاه دیدار نموده ، و پیام شوهراش را به شاه تقدیم نمود .

در این سفر دوستانه خانم بوتو که با او میر افضل خان نماینده خاص ریس جمهور پاکستان نیز همراه بود . در ملاقاتی که با وزیر امورخارجه افغانستان داشتند ، نکات آتی به او اطلاع داده شد تا آن را به اغای ذوالفقار علی بوتو برساند :

۱- موقف همیشگی افغانستان در مورد قضیه پشتونستان به همه روشن است . چنانچه همواره به حکومت پاکستان اظهار گردیده ، افغانستان حق و وظیفه ملی خود دانسته و میداند تا از رسیدن مردم پشتونستان به حق تعیین سرنوشت شان پشتیبانی کند .

۲- افغانستان از تفاهمی که شاغلی ریس جمهور پاکستان در این زمینه نشان داده حسن استقبال می کند در این مورد قدمی که در راه اعتراف به تشخیص جغرافیایی ، فرهنگی و سیاسی مردم پشتونستان برداشته شده قابل توجه می باشد .

۳- افغانستان علایق برادری ، تاریخی و فرهنگی خود را با مردم پاکستان به نظر خاص مینگرد و آرزومند تقویه هر چه بیشتر این علایق است . توجه به انکشاف روابط اقتصادی نیز بروی همین اساس و به منفعت هر دو کشور مورد علاقمندی افغانستان می باشد و برای ایجاد شرایط مساعد آن مساعی خود را بذل خواهد کرد .

۴- افغانستان در حالیکه از همکاری اقتصادی با پاکستان حسن استقبال می کند موفقیت واقعی در این راه و در زمینه بهبود روابط ذات البینی را بصورت عموم به موقف پاکستان در برابر حقوق مردم پشتونستان مربوط میداند .

- ۱۲ جوزا / ۲ جون : خان عبدالغفار خان زعيم پشتونستان و خان عبدالولی خان رهبر حزب عوامی ملی وارد کابل شدند .

- ۲۴ عقرب / اکتوبر : محمد موسی شفیق وزیر امور خارجه افغانستان ضمن بیانیه ای در بیست و هفتمین اسامبله ملل متحد گفت : « در مورد افغانستان استعمار میرث نا خجسته به جا گذشته است امیدواریم که مساله پشتونستان به اساس حق تعیین سرنوشت باشندگان پشتون و بلوچ آن سرزمین حل و فصل شود . تعقیب قضیه عادلانه و عالی مردم پشتونستان وظیفه ملی و بین المللی مردم و حکومت افغانستان می باشد .

مساله پشتونستان اساساً از یک بی عدالتی استعماری سر چشمه گرفته است . حق تعیین سرنوشت آزادانه مردم پشتونستان زمانیکه استعمار غربی به شکل کلاسیک در نیم قاره هند یک ربع قرن پیش زمان تقسیم نیم قاره خاتمه یافت رعایت نگردید . سر زمین پشتونستان که جز نیم قاره هند نبود به یکی از دو دولت جدید ملحق ساخته شد . در حالیکه برای مردم آن موقع استفاده از حق تعیین سرنوشت میسر ساخته نه شد ، حل و فصل صلح جویانه این موضوع یکی از اهداف عمده سیاست خارجی افغانستان می باشد . »

- ۲۰ قوس / ۱۱ دسامبر : محمد موسی شفیق صدراعظم موظف خط مشی حکومت اش را به ولسی جرگه تقدیم نمود . در قسمت از آن در مورد پشتونستان چنین آمده بود : « حفظ و تقویت روابط نیک با همه ملل جهان و خاصاً کشور های منطقه هدف عمده سیاست خارجی ما می باشد . با ملت پاکستان روابط عمیق تاریخی و فرهنگی داریم و جز مسئله ملی پشتونستان و موقف حکومت پاکستان در مورد آن مانع دیگری در راه تقویه و توسعه هر چه بیشتر علایق با دولت پاکستان نمی بینیم . »

- ۲۳ حوت / ۱۴ مارچ ۱۹۷۳ میلادی : محمد موسی شفیق صدراعظم افغانستان در ضیافتی که برای هویدا صدراعظم ایران پس از امضای معاهده دریای هلمند ترتیب نموده بود ؛ ضمن بیانیه ای در مورد حقوق مردم پشتونستان و روابط با پاکستان گفت : « مردم افغانستان با مردم پاکستان علایق تاریخی عمیق دارند و ما در اینجا این علایق و برادری ناشی از آن را از صدق دل قدر می کنیم . تعقیب قضیه ملی پشتونستان قضیه ای که زاده مداخلات آن وقت استعمار در امور کشور ما و در سرنوشت ملت ما بشمار می رود نه تنها دور از این احساس برادری با ملت پاکستان نبوده بلکه متوجه حفظ و تقویت همیشگی این علایق می باشد . حق و وظیفه تاریخی مردم افغانستان است تا از حق تعیین سرنوشت برای مرد پشتونستان پشتیبانی کند حل و فصل عادلانه این قضیه امکانات همکاری بین افغانستان و پاکستان و کشور های منطقه را بصورت سالم و موثر فراهم کرده می تواند . »